

ЧЕСТИТ 24 МАЙ !

НАГРАДИ ОТ ПЕТИ НАЦИОНАЛЕН
КОНКУРС „НИКОЛАЙ ЛИЛИЕВ“

ПЪРВО МЯСТО

Нели КОЛАРОВА, София

САМОТА

Защо съм синя? -
Паднах от небето.
И всичко ми е чуждо в този свят.
Не се ориентирам в битието.
И мен не ме познават... С тоя цвят...

Не ви разбирам буквите, езика,
амбициите, фалша, гордостта...
Ни лявата, ни дясна политика...
На малките деца жестокостта...

Общуването ви с емотикони
и татуираните ви тела...
Пред ваште силиконови икони
ведно бледнеят моите светила.

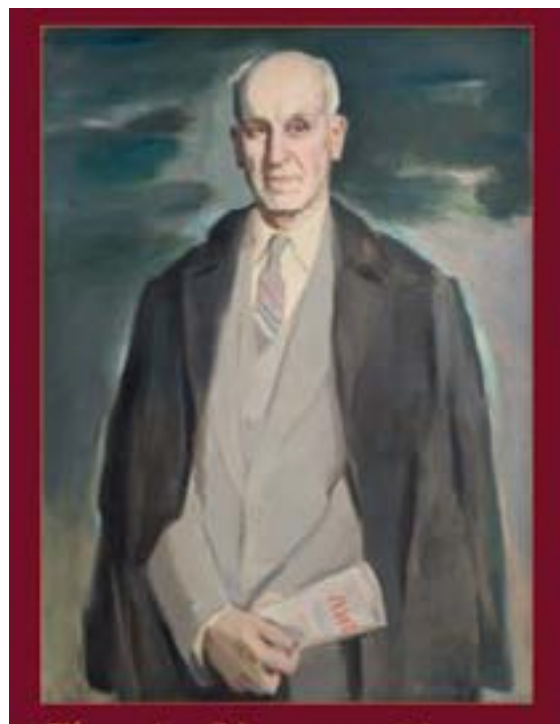
Завиждайте за всичко и на всички.
А след това, ви липсва свобода...?
Кажете ми, видели ли сте птички
да си строят по няколко гнезда?

Със облаци ако не сте живели,
си мислите, че гневни са и зли...
Но искрени са. Пак ще бъдат бели,
гневът им шом докрай се извали.

„Звезда“ у вас е сякаш диагноза.
Тъй лесно е да се унаследи
загнетеното в някой „звезден“ мозък.
Но, все пак, аз съм виждала звезди.

Защо съм синя? - Паднах от небето.
И много дълго вече съм сама.
Но все нагоре тегли ме сърцето
и искам да се върна у дома.

/ НА СТР. 2 /

Уважаеми творци
и дейци на културата, образованието
и науката, скъпи учители, ученици,
студенти и съграждани,
Позволете ми да Ви поднеса моите най-
сърдечни поздравии в навечерието на най-българския
празник - 24 Май!

Денят на българската просвета и култура
и на славянската писменост е уникален празник на българския
дух и самосъзнание, патриотизма и българщината, които ни
съхраняват като нация и ни държат здраво стъпили на земята,
с гордо вдигнати чела!

Преди сто и шейсет години Стара Загора е един от първите градове, отбелязали
тържествено Деня за почит на славянските просветители, равноапостолните братя
Кирил И Методий. С “божествена служба” и възнуващо слово за живота и делото им
“народните учители и просветители български” ги приемат
за “покровители на всички малки и големи училища”.

В навечерието на най-милият и съкровен български празник нека си пожелаем да работим
заедно за нашия древен и преславен град, да пребъде той във вековете!

Повеждавам Ви крепко здраве, много лични и професионални успехи, творчески дух и
удовлетворение, неизчерпаемо вдъхновение и сила!

Нека да ни е честит най-светлият български празник!

Живко ТОДОРОВ, КМЕТ НА ОБЩИНА СТАРА ЗАГОРА

Уважаеми
старозагорци,
Уважаеми
радетели на
българската
просвета
и култура и
на славянската
писменост,

Сърдечно Ви поздравявам по повод 24 май!
Ден, в който ярко свети делото на Светите
братя Кирил и Методий, за да вървим възродено
напред! Силна и неприкосновена е почитта
на всички нас към наследниците им, към
съвременните просветители!

Тази година отбелязваме и 160 години от
първото тържествено честване на един от най-
българските празници в нашия хилядолетен
град – деня за възхвала на просветата,
писмеността и културата!

ЧЕСТИТ ПРАЗНИК!

Таньо БРАЙКОВ

Председател на Общински съвет - Стара Загора

ВТОРО МЯСТО

Йордан ПЕЕВ, Стара Загора

ПЕТЪР

Не вярвайте в словесни аплаузи,
най-лесно с тях се лъже!
Този, който често ги казва,
пръв въжето ще ви нахлузи.
Думите владяят трикове,
даже метафизични.
Само в мълчаливите викове
Истината като сок се стича.
Първи петли са вече...
Петре, къде се губиш?
Ако до третите не се отречеш,
ще ни подмине чудото!
Тъмно отвън и вътре
като крило на гарван.
Никой от света на мъртвите
до днес не е избягал.
Втори петли изпяха.
Петър още го няма.
Стричаво стана мякото
и навлажнена ламата.
Айде бе, Петре, къде си?!
Ела тук и отречи се!
И под купола на небесното
да се родят събития.
Между „Осанна“ и „Разпни го“
Юда и отказа ти са нужни,
и ще изхвърлим мякото,
както се изхвърля чуждо!
Трети петли раздраха
черното расо на мрака...

Петре, какво чакаш,
колко още да протакаме?!
Скоро ще издигнат кръста,
всичко е натъкмено.
Жената мирото пръсна,
и наоколо –
все по-студено...
Само след час ще съмне.
Не дойдем ли - чудото пада!
А срещу нас в тъмното
Петър е станал камък...

ТРЕТО МЯСТО

Петя ЦОНЕВА, Габрово

ПОЛЕТ

Тишината носи на раменете си
златни кръстци
(светлината остава, дори ако бъде пожъната)
и кафтанът ѝ светлозелен като ручей тежи
върху вишнево-бялата гръд
над сърцето на тъмното.

И тогава небето е пълно със звън на пчели –
тишината облича си роклята само за празници,
и звездите блестят върху всички плетящи игли,
и по масите чашите пеят и вдигат наздравии.

Тишината, изречена, има ръце на дете:
хвърля бялата рокля със цвят на зора
върху вишните,
хвърля своя кафтан над наболото житно поле
и съблечена, ляга в сърцето с усмивка и диша.

И расте. И мигът става час, и часът става ден.
Разпокъсва сърцето ми всички конци на илциите
и от него излита в деня, огледалнозелен,
устремено към слънцето, бялото ято наптиците.

ПООЩРЕНИЯ

Димитър СЪБОВ, София

Аз съм подпоручик Дебелянов,
последната ми заповед – „В атака“!
В живота си не паднах на коляно,
но вече се побратимявам с мрака.
Живях в заключени простори
и в плесенясали килери,
издях в софийските коптори,
но светлината ме намери.
Позна тя в мене своя син.
Вървах сред живите и мъртвите,
гмурнах се като делфин
в морето от човешки скърби.
Сполай ти, Господи! Амин!
Исках в своя ношен стих,
като в башината къща,
да подслоня във мрака тих,
тез, които се завръщат,
и все не могат да пристигнат,
смазани от вечна от скръб.
И всички майки да прегърна,
като сини разкаян , скъп.
Но вихър белоцветни вишни,
в душата ми лomi без жал,
като гилза съм излишен
сред Демир-Хисарска кал.
От Царя - титулуван подпоручик,
От Бога само простичко - човек,
видях аз хората, как стават кучета
и проклинам с болка тоя век.
Покрай мене мъртвите изстиват,
тъмна есен и у мен клокочи.
Сега при тях и аз отивам,
да се прегърнем –
без злoба и без почести.

Владислав КАЦАРСКИ, София

ВЛАК

Този влак не отива за никъде.
Сам не зная защо се качих!
Един войник, две баби, хартиени
пликове...
и дремещ кондуктор, притихнал.
Дъждът задъхан тича след влака:
табелки, семафори тичат,
а може би момичето още ме чака -
невярващо се усмивхам?!
Потракват въпроси, какво ти момиче -
този влак не отива за никъде!
Ще пристигнеш на гара със надписи
птичи
и един бюфет с леки момичета.
И моето момиче е станало леко -
над себе си се усмивхам.
Ако поплача, ще ми олекне,
но този влак не отива за никъде.
Тъпо и тежко отекуват в мрака
спомени, мисли и думи.
Безопасно и остро с релсите трака
едно прикрито безгласно безумие.
Кой е пуснал този влак да пътува?
Кой за никъде продава билети?
А ние всички защо ги купуваме?
И семафора кой е пуснал в зелено да
свети?
Нелогично е всичко - и всички във
влака:
няма как да отидем за никъде!
Тези влакове някъде някой ги чака:
няма как и мен да не чакат
с любов до поискване.

Този влак не отива за никъде.
Сам не зная защо се качих!
Един войник, две баби, хартиени
пликове...
и дремещ кондуктор, притихнал.
Дъждът задъхан тича след влака:
табелки, семафори тичат,
а може би момичето още ме чака -
невярващо се усмивхам?!
Потракват въпроси, какво ти момиче -
този влак не отива за никъде!
Ще пристигнеш на гара със надписи
птичи
и един бюфет с леки момичета.
И моето момиче е станало леко -
над себе си се усмивхам.
Ако поплача, ще ми олекне,
но този влак не отива за никъде.
Тъпо и тежко отекуват в мрака
спомени, мисли и думи.
Безопасно и остро с релсите трака
едно прикрито безгласно безумие.
Кой е пуснал този влак да пътува?
Кой за никъде продава билети?
А ние всички защо ги купуваме?
И семафора кой е пуснал в зелено да
свети?
Нелогично е всичко - и всички във
влака:
няма как да отидем за никъде!
Тези влакове някъде някой ги чака:
няма как и мен да не чакат
с любов до поискване.

ЙОРДАН АТАНАСОВ - 75

МАШИНА
ЗА ЧИСТОТА

Събудиш се от шум...
Небесата ли гърмяха,
или ехтенето извираше дълбоко от земята?
Растеше то и блъскаше пердетата, главата ми...
Бях сънен още, но разбрах –
работниците мургави по чистотата
претърсваха корема на града...

В машината за смет бумтяха
кутин от консерви, стъклени шишета и стъкла,
илюзии с излъскани подметки, стари вестници...
И всякакви огризки от деня и от нощта.
Шумът растеше,
а мисълта ми бавно идваше на себе си...
Изплуваха места, където бях заведен от съдбата.
Сънят се смесваше с реалността,
(а казват, че Морфей не съществувал);
дочувах думи, смях след музика
и музика след ругатни...
И виждах образите на приятели, на хитреци,
очите на жени, решили да се изповядат,
и сянката на Ерос как над тях кръжи;
подробности от дългото меню...

И чувах подранилите клошари
как притичват машината да изпреварят,
ръцете им да ровят – тънките ръце на бедността.
...И гафове те свои виждах...
Но стореното можех ли да върна –
питах гордостта си.
Ще се изтрива то от паметта ми
или ще слиза там – дълбоко във депата ѝ.

...Олекнал от сметта на бухалските часове,
потеглям из въртопите на този ден.
И ако днес отново бѣда уязвим и съгреша отново,
утре пак ще ме разнищава и гори
машината за чистота,
монтирана от някого у мен.

НЕОБЯСНИМ ЗАХЛАС

Вървеше лудият през този кротък град
с отмерени и точни крачки -
военен сякаш, натоварен със задача:
скандираше през две минути тъй, че
древният оратор Полифоний би завидял:
едно-две-три - долу док-то-ри-ти!
едно-две -три - мам-ка ви...
Расте тъпна край него - топка сняг,
търкулната по склона, Главната изпълва.
Не знае лудият какво е свобода,
правата на човека и конвенцията за правата.
И разрешение за митинги не иска.
Но протестира той срещу властта,
макар и медицинска:
едно-две-три - долу док-то-ри-ти!
едно-две-три - мам-ка ви!
Гласът му цени въздуха задрямал.
И страх по тротоарите пълзи
в душите на търговци, властници, крадци...
Едно-две-три - долу док-то-ри-ти!...
(Римува „едно-две-три“ с „док-то-ри-ти“,
си отбелязва мимоходом).
И неусетно как, във някакъв необясним захлас:
вървах ли, виках ли, сънувах ли - не знам.
Но и аз до лудия се озовах.
Преминах с него по гръбнака на града,
скандирайки неприличните слова:
едно-две-три - мам-ка ви!...

И станах луд за свобода!

КЛОШАР

Когато вие спите, утолени от деня
и неговите дарове,
аз тръгвам в улиците на града
към кофите за смет,
където вашите излишъци ме чакат:
коричка хляб, бурканче лютеница,
кашон пробит или пък - цял,
палтенца, панталони отеснели,
играчки, книги на класици, вестници
и всичко дишало в дома ви...
И станало излишно.
А тука аз по детски му се радвам,
подреждам го и му говоря тихо -
да не събуда лошите стопани,
нощта, съседката, която плаче във съня си
за самотата си ранена,
поета, легал пред малко, уморен
от музите крилати....
Звезди понякога блещукат -
за влюбените стръв,
опасност за крадците!
Аз монте звезди в боклука търся.
И съм щастлив, когато нещо хубаво
открива пръв.

СЪЮЗНИК

Не си отива зимата от този град.
Протри се шубата ѝ дълга, изтъня.
Гласът ѝ се продра, но все още хлад
и гражданите стряска още във съня.
А слънцето кръжи. С рогца на млад козел
опитва кожата ѝ стара да боде.
И търси между нас един съюзник смел
към пролетта нахлула да ни поведе.

ОБЩИНСКА БОЛНИЦА

Тук цигани, турци и българи -
изнаднали и социално небрежни,
без доход, работа, но с дългове -
за болницата сякаш са женени.
Хронични болки с бедността хронична
на всяка крачка срещаш в час незван.
Стои въпроса: болни ли са всички
или кой ги повали във нокдаун?
В безхлебие и студ и нищета
върви животът им, тътрузи тяло.
И тази болница е краят на света им.
Чуй, плаче януарски вятър.
На умряло.

ХОМО ИНСАНУС

На Владимир Попов
Сега е времето на лудите човечи.
Законите изгубиха страха си здрав.
И тръгват болни страсти. Праведен е,
който след куршумите остане прав.
Настръхнали бради и твърди скули,
опръскани от храчки и псувни...
Очи, от черепи излезли и опулени
към свободата, дето тъй не се роди.
Порой от ругатни и думи страстни.
И истини на заредените патлаци.
И българите - в стрес, нещастни са..
Убийци шетаг денем. И нахалници.
Сега (докога ли?) е времето на юдите.
Снишават се неусловими фараоните,
отлитат над главите им харпуните.
И пръскат на плембете фасоните.
Дошло е времето на грубите човечи.
Богатството и подлостта са стръв.
Изригват тъмни страсти... И светец ли е
след бесове и рекет станалият пръв?

ДО Г-Н ЙОРДАН АТАНАСОВ, Стара Загора

УВАЖАЕМИ ЙОРДАН АТАНАСОВ,

Позволете ми от името на Управителния
съвет на Съюза на българските писатели и от
свое име да Ви поздравя най-сърдечно с Вашата
75-годишнина!
През десетилетията достойно и неотклонно
служите на българската словесност. Вашите
книги "Токов удар", "Вода, пясък и дух", "
Страсти и географии", "Насълзената трева ми
каза всичко", "Семето на градинаря", "Думи
за врабец", "Да следваш водата", "Машина
за чистота", "Лъч от обич" и др. формират
портрета Ви на талантлив поет и белетрист с
тънка наблюдателност към най-незабележимите
нюанси на човешката психология. Обществената
Ви дейност като председател на читалище
"Даскал Петър Иванов-1988" и главен редактор
на вестник "Литературен глас" са красиво
допълнение към Вашата биография на достоен
творец, загрижен за отечествената съдба.
Желая Ви още дълги години да радвате
читателите с талантливи, вдъхновени и
вдъхновяващи творби!

БОЯН АНГЕЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА СЪЮЗА НА БЪЛГАРСКИТЕ ПИСАТЕЛИ

ЛУДО БИЛЕ

Във сечища млади, край дънери стари и гнили
Голямото биле расте. Там копривата жили
три пъти по-силно поне и в усето дебне
усойнища. Там пепелянка се цели във тебе...
От било към било възлизаш нагоре, човеко.
Била и балкани. Пред тебе - ни път, ни пътека.
Ти търсиш най-сдрото биле - за лек и за истина.
Но ако не хванеш страха си, пиши се отписан.
Страхът ти - това е цената на Лудото биле!
И местният луд Добри, наричан още Горското
пиле,
не може да ти помогне по тези балкани
настръхнали,
които са всъщност чела на войводи и чела на
хъшове.

ЗИМА

Поле. Снегът - дълбок и равен -
книга празна,
от синири на страници нарязана.
От край до край е белота.
От нея ли очите ти сълзят?
Тихо. Замръзнала е малката река.
Ни знак от дивец или стъпка на човек.
От ятото избягал,
самотен гарван пише стих
върху снега.

ИЗБОР

Вратичка на кафез.
Оставих я отворена.
Поисках заека да пусна.
Той пристъпи до оградата позната,
главата си подаде.
И само...

помириса
свободата.

Из стихосбирката на поета "Необясним
захлас", 75 стихотворения и поеми, Изд. къща
"Алфатраго", С., 2018.

Изданието е спечелило конкурс на
Министерството на културата

НАГРАДИТЕ “СТАРА ЗАГОРА” 2018

Колективната награда „Стара Загора“ в областта на културата и изкуството бе присъдена на Държавна опера - Стара Загора и Държавен куклен театър – Стара Загора за съвместната постановка на операта „Турандот“ от Джакомо Пучини. С индивидуалната награда в същата категория бе отличен актьорът Христофор Неодков, актьор в Драматичен театър „Гео Милев“ за активното присъствие в културния и обществен живот на град Стара Загора, за ролите му в последния творчески сезон, за приноса му във възпитанието на младите хора в Младежка театрална студия „Сцена 99“. В направление „Наука и образование“ с колективната награда „Стара Загора“ бе удостоен педагогическият колектив на Профилирана природоматематическа гимназия „Гео Милев“ за изключителни постижения на учениците в областта на информационните технологии и математиката на олимпиади и конкурси на национално и международно ниво. Индивидуалната награда „Стара Загора“ получи Йоанна Димитрова, директор на Детска градина № 10 „Светлина“, за висок професионализъм, за постигнати значими резултати и новаторски подход към образователно-възпитателния процес, за проявена творческа активност и популяризиране на образователните ценности. Йоан Маринов, ученик от 12-ти клас на Профилирана природоматематическа гимназия „Гео Милев“ получи индивидуалната награда „Млада Загора“ за завоювани призиви места в международни и национални конкурси и олимпиади и създаване на софтуерни приложения. В направление „Култура и изкуство“ с колективната награда „Млада Загора“ бе удостоена Школата по малка пластика с ръководител Слави Славов към Център за подкрепа за личностно развитие за завоювани призиви места в международни и национални конкурси и за формиране на естетически и творчески умения.

Излезе брой 1 за 2018 година на списание “Знаци” - Варна с главен редактор поетесата Елка Няголова. Броят е обвързан изцяло със 140-годишнината от Освобождението на България.

Излезе брой 1 за 2018 година на вестик “Литература и общество” - Варна с главен редактор поетът Станислав Пенев.

Държавен театър “Гео Милев” - Стара Загора е с нова премиера: “Полковникът-птица” от Христо Бойчев.

На 14 май в Регионална библиотека „Захарий Княжески“- Стара Загора се състоя премиерата на новата стихосбирка на председателя на Дружеството на писателите Таньо Клисуров - „Внезাপно сърцебиене“. Пред събралите се почитатели на поета в препънания салон слово за творческия път на Таньо Клисуров произнесе проф. Светлозар Изгов. Изказване направ и Марин Георгиев, директор на издателство „Литературен форум“.

Стотици старозагорци се включиха в maratona “Четяща Стара Загора”. Деца, ученици, студенти и възрастни се включиха в четенето. В града гостуваха 20 автори от страната и чужбина.

Иван ЕСЕНКИН

НОЩНА БАЛАДА

Бях щастлив, бях и лош,
бях и тъжен, и всякакъв бях.
После ти се досети,
че с мен не е свършил живота.

И тогава му каза:
„В тоя космос и шепата прах,
от човека която остава,
е страшно самотна!“

После тръгна на пръсти

към това овдовяло легло -
бях изтискал душата му, бях
изтърбушил из корен
тоя стара ръжда,
това сънено чело,
изранено от толкова нощи
любовна умора.

И приседна - в очите
с вкамения хляб на нощта.
Светлина проумя
и праха по косите ти пламина.

И тогава ти каза:
„Позвъни, че е тежка солта -
синевата не виждам,
а от него това ми остана!

Позвъни, позвъни...“
От часовника с глас на петел
милостиво пропя
спотаеното в дупките време.
И тогава ти каза:
„Накъде ли без мен е поел
с това меко сърце,
с тия негови крачки големи?“

Изведнъж вътре в теб
се обади и друго звънче.
Не повярва, но то
пак затупка оттам упорито:
непохвтен възторг,
млечен плач и немивно краче,
дето утре ще спъва
ленивите мравки в тревите.
Оня унес зелен,
в който бях се изгегнал без слух,
то така разлюля,
че забравата даже се сепна.
И тогава ти каза:
„Спи! Баща ти аз вече го чух
как отмества пръстта
и при нас ще се върне по светло!“

ДЕКЕМВРИЙСКА ЕЛЕГИЯ

Атанас Иванов си отиде от нас
без тъга -
с декемврийския здрач
се понесе към звездните ридове.
Сняг замете следите му
из пустошта и сега
вече спи победял
и притихнал в земята Памидово.
Беше ден. Беше нощ...
Бяха толкова нощи и дни,
пълни с вино, с поезия,
глъч и възвишени помисли.
Бяха нашите верни,
прекрасни и нежни жени

надошли от Варшава
и нейните влюбени повести.
Сякаш нямаше смърт...
Но онази невидима длан
пак разтвори пръстта
и прекъсна смеха по средата.
И гласът му попи
между троскот, тамян и бръшлян.
И се падна на мен
да дописвам след него съзлата.
Нека ближе от нея
душата му, жадна за сол
и навърх Рождество
обикаля - петимна за близост.
Посред райския сонм
не по златния й ореол -
ще позная отгук,
че е тя по сирашката риза...

После всичко снегът
ще превърже и ще утеши -
ще затрупа уютно
бетонните топли хралупи,
пълни с нашите сити,
честити и глухи души -
тия мъртви души,
дето никой не иска да купи.

ЕТАЖ

В памет на Христо Банковски

Бяха още далече и сълзи, и мълви, и пристрастия.
Маршируваше юни отдолу разгърден и бос -
ти приемаш парада с чашна вино в ръка на терасата.
Тя така и остана за теб най-високият пост.
Като корабна матча терасата плуваше в синьото -
сред вълните от делничен дим не усещахме как -
примижал късогледо, в оня миг си се взирал единствено
в планината пред теб - лично твоя, спасителен бряг.
Ще си спомняме после как присядаха разни приятели:
ей-така, за пигара-за две. Че дори и за час.
А които отсъстваха, после възяха тъгата си.
А сега се улавям, че възпявам тъгата и аз.
Неуместни са тия покъртително късни писания -
всяка книжна горчилка в крайна сметка досадно сладни.
Каква полза да имаш дори най-посмъртно признание,
а пък приживе - само невидени от теб платини?
Каква полза от бронза, от мрамора, златото даже?
Пошлостта ще наднича, ще пина без свян и без страх,
ще помъкне туристи и шумни тълпи към етажа,
откъдето си скочил, спасявайки се от тях.
С колко много лица, с колко пози се кичи забравата,
имитира възторг и бърбори за дълг и за чест,
ала нощем се рови с мазни пръсти в романа на Яворов,
а към вола и лучеца няма никакъв интерес...
В оизи юни блестяха невъзвятия и гордо платната ти.
В оизи юни ти падаше вече с най-бавния ход.
Посвещавайте само на живи поети, приятели!
Та какво е поезията? - оцелял от забравя живот.

ЗИМНА БАЛАДА

На Георги АНГЕЛОВ

Неизживяното от мен от кой ще бъде изживяно?
О, августовски дъжд зелен над кипнала от цвят поляна,
среднощна песен на Дасен, звезда в прозореца отворен, -
кой ще ви зърне вместо мен, кой ще ви чуе и повтори?
Кой ще говори с моя глас и ще помилва в час безсънен
загрижения житен клас, косите меки на сина ми?
Отиваме си. За какво и кой така ни отмъщава:
след краткото ни тържество - такава глупава забравя,
такава дълга тъмнина за нас, от слънце сътворени!
Ще ме откриеш ли, душа, ако се преродиш след мене?
Ще ме познаеш ли, любов, в тревата, дето скръб лекува?
И само верният ми враг за мен ли вярно ще тъгува?
Но друга болка ме боли. И все така не ми се вярва,
че пак водата ще вали, че утрините ще изгряват,
че пак под лятната луна, възпявана от кос беззвези,
ще скитат стъпки на жена, а мен там няма да ме има!
Сълза ли е това? Сълза, разбира се, но по-различна.
Ала след всички чудеса - звъна на мокро то звънче,
въздишката и песента, денят, пиян от смях и младост,
синът ми, който днес върви към своя високоосен август -
след всички тия чудеса с какво ще бъде оправдано
неизживяното от мен? Ала кое не е живяно?

МаргаритЖЕКОВЕСЕННО
ПРОЗВЕНИЕ

Поетите наивно
съветват те
да носиш одежди нови,
риза бяла.
Ти виждаш на дърветата прошарените алаброси
и есенната им прокъсана премяна.

Напразно рай си търсил сред далечните планети
и в чувството, в любовен миг изпитано.
Летящото килимче е онова, върху което
смирено коленичиш за молитва.

КОНТРА ВЪПРОС

*„Каква нужда има светът от двамина,
които не виждат света?“*

ВИСЛАВА ШИМБОРСКА

Светът си тананика само грях в живота:
сред глъч необуздана и безпътна
от бегла ласка голотата в миг потръпва...

Но шом, очи свел, самотен,
ти взрян си в мига отминал, от теб възпят,
тогава виждаш ли този свят?

СЪВЕТ КЪМ ИЗКУШЕНИЯ ПИСАТЕЛ

Пророкът, осенен от Божие видение, не диша.
Но не слага кръст на всичко кръстът.
Молитвата своя безмълвна
към Бога ти не прекъсвай,
само и само да я запишеш.

СЪРНА

„Просто птица ми мина път.“
СТЕФАН ЦАНЕВ

Сърна ни мина път на нас.
А ние - огняри на огнището бацино,
с кола надбягвахме залеза, останали без глас.

И зърнал сърна, натисна спирачка шофьорът,
припомнил си в миг, че сме ние потомци на хора,
които за своето име с прокуда са плащали.

Но аз, загледан в кехлибарно светеща крайпътна хижа,
пропуснах гледката и не видях сърната.
Дървета с раници от мрак край нас се низежа.
Додето се огледам, и колата профуча нататък.

Животът е кола, която сред задръстването караш,
от зноя и от ветровете на умората разнишен.
Странят от Него вече и осмиват Го тълпите.
Апостолите спят. Лукавият така се Му отнеме
и сетното приятелство. Дори агентите подставени
напускат Го. И Той се моли, коленичил на земята,
преди да бланкне кръватава пот и Го задави
мъката, че Го предава най-добрият Му приятел.

ГЕТСИМАНИЯ

*„Да! Самият ми близък приятел, на когото имах
доверие, който ядеше хляба ми, вдигна своята
пета против мене.“ (Псалм 41:9)*

От странна скръб обзет, Спасителят залита –
с нашепвания скверни Го гнетят незрими демони.
Странят от Него вече и осмиват Го тълпите.
Апостолите спят. Лукавият така се Му отнеме
и сетното приятелство. Дори агентите подставени
напускат Го. И Той се моли, коленичил на земята,
преди да бланкне кръватава пот и Го задави
мъката, че Го предава най-добрият Му приятел.

Из „Гетсимания“, ИК „Виджис - Виктор Гуцев“, 2018

О Н О В А Н Е Щ О

душата на всяко нещо, ако не в пазвата на
нещото? А има ли по-мъжка работа от това,
да се бръкне в чужда пазва?

Докато коментираха кое за и кое против
мъжете изкачиха стръмното с трактора,
слязоха от него, и докато той късаше и
тишината, и тъмнината на парцали, Дойчин
се ядоса. Дръпна му нещо от копчелъците и
машината кротна.

Всички се вътрсиха, защото видяха,
че непознатият се е отпуснал до камъка и
блажено спи, сякаш си е в най-чиста проба
креват с луксозен матрак. От ония, за които
булките им все опяваха, че трябва да
се подменят, а не да скърят като
сушени ребра и да будят децата
в съседната стая. С дясната си
ръка бе прегърнял камъка и от
лицето му струеше спокойствие.
Нищо не го плашеше, нищо не му
причиняваше неудобство. Макар да
подухваше хладен вятър, никаква
тръпка не смущаваше съня му.
Дори звездите се бяха спуснали
ниско и вилитаха от своите нишки
в косите му. Дриплото заблестя
с някаква вътрешна светлина и
около главата му се въздигна ореол.
Мъжете изтръпнаха. Тук имаше
някаква магия. И какъв е този
камък, дявол да го вземе? Я да го
напънат малко? Не е възможно
нищо и никакъв човек да го избута
чак дотук, където и тракторът с
мъка стигаше! Напънаха се да го
отместят, но камъкът не помръдна,
сякаш планината бе залепнала за
него. Дойчин запали и трактора, но
тракторът само изсумтя и гумите
му издраскаха земята, задави се
и угасна. Мракът и тишината ги
затиснаха за гърдите, сърната им
кънтяха като камбани. Рекоха си,
че сигурно Онова нещо ще да тежи
отгоре им, никак си незнайно защо
се е смъкнало от камъка и сега ги
затиска, защото се е ядосало. Ама и
те са едни, веднъж да рекат да бръкнат в
една нищо и никаква каменна пазва и да
се оплетат така. Тогава чуха благия глас
на непознатия:

Какво прави? Какъв е смисълът да бута
нагоре тая канара? Та мигар най-отгоре
няма камъни? Той им отвръщаше благо и
с неподражаема нотка на смирение в гласа:
- Аз се грижа за камъка, защото после той
ще се грижи за мен! Уморява се повече от
двама ни, защото е вечен. Времето му тегне.
Отредени сме един за друг от Онова нещо!..

Нищо не разбираха хората. Зияха си
и не вярваха. По-отраканите прошедиха
през зъби, че всичко си е номер. Засега не
знаят точно какъв, но повече от ясно е, че
е номер. Ще го разкрият, та ако ще... Ще
поизчакат дриплото да остави камък,
ще се стъмни, а тогава ще го докопат. Как
така нищо и никакъв човек ще бута из
наагортното такъв голям воденнен камък?

И ей така, за едното нищо. Говори им за
души и за някакви си темерутщини, които
те не разбираха точно какво означават. И все
споменавя Онова нещо, като че ли е нещо
много главно и важно. Откъде-накъде? Ще
почакаят , докато се стъмни, че като побарат
камъка, ще го сурнат надолу по стръмното,
че да му чуят душата как се изгромоли,
докато помита всичко по пътя си.

Но по тъмно нещата изглеждаха по-
иначе. Някои се изплашиха и рекоха, че това
не е тяхна работа. Други просто смотолевиха,
че какво им пука за някакъв иднот и за нищо
и никакъв камък. Да си го бута, смотанякът.
Тях какво ги бърка? На тоя свят лудите
няма да се свършат! Но ако ли пък Онова
нещо, за което все говори човекът с дългата
коса, нещо се разсърди и се разфучи? Що
им трябва на тях да подират чужд камък
и да си навличат белята с проверки. Ще си
траят и това си е.

Вс пак няколко от мъжете тръгнаха
да видят отблизо каква е точно работата,
защото им бе писнало някакви си овчи
душници да им мъят главите със страховете.

Дори взеха Дойчин с трактора, та ако не
могат на ръка, с моторна сила да го обърнат
по корем проклетия камък и да го видят
откъм вътрешната му страна. Защото, ако
се вярва на бръщолевенето на непознатия,
тази канара имала душа. И къде ще се крие

и децата подире им, и те да видят Онова
нещо. Мамка му на лудия, дето... Всички
се скупчиха около пришелеца, защото
всички до една си признаха, че не беше
тукашен – нито го бяха видели да се вестява
тъдява, нито пък с някоя се бе чуло да има
вземане-даване, нито пък с нечий мъж се бе
счепкал, иначе да се беше разчуло. Гледаха
го в очите и тайно си викаха, че това са очни,
а не като на техните мъже, дето само вичи
и пълнолунието на гърдите им придаваха
блясък. Той бе смирен, но чувстваха силата
му. Извираше от дълбоко, изпод камъка

Художник: Иван БОЧЕВ, След буря

сякаш струеше и се въздигаше нависоко.
Понясаше ги и тях, зовеше ги, а дума на беше
изрекъл. Някоя тайно прошенна и мълвата
мигом обиколи множеството, че зад човека
имало кръст, а под него извор. Жените се
сбутаха, мъжете се зачесаха по главите,
децата писнаха, че искат и те да видят и
пипнат. По-разпалените майки зашлевиха
по някой шамар, а после се прекръстиха за
милост. Тълната опря до камъка, мъжът се
изправи и сякаш тътен се отрони от лоното
на планината и отекна чак до полето.

Простря ръце над главите им и заговори:
- Искате да утолите любобитството си.
Едва ли ще го насити. Само ще ви река, че
виждате другата страна на живота си. Аз съм
светлината, която ще ви освети непознатите
кътчета на душите ви. Ела тук, жено.

Жена с бледо лице и тъмни черни очи
пристъпи напред. Едва дишаше от възлнение.
Страхуваше се, но и се надяваше.

- Мъжът, когото не известявах за всичко
у себе си, не те заслужава. Чужд е!... –
промълви пришелецът, но всички го чуха.

Преди да довърши словото си, отиде
известия камък и удари жената право
в лицето. Плисна кръв. Няколко мъже
припаднаха, други от жените се зацураха
като зли вълхви, кълияха и виеха като
вълчици. Ревнаха и децата, защото не
разбираха нищо и се страхуваха.

- Тази, безгрешната, която уби, за да опази
своето, че отънсе като сянка привечер.
Слушайте, жени, искайте своето! Това право
ви се дава от Онова нещо, но мемерете го.
Вие сте били на мястото на тази жена. И
може пак да бъдете. Ако не искате смехът
да се превърне на прилеп и да лигне от
кулата на вашата завист, не забравяйте
камъка!..

Наведе се странникът, погали примрялата

жена по лицето и тя отвори очи. Кръвта
спря и там, дето бяха паднали канките,
избуяха цветя, чудни, невероятно красиви
и невиджани омайни цветя. Той обясни,
че тези цветя са на цвете завистниче. И
от днес нататък то няма да може да бъде
изтрбено от никого никога. Жената стана,
разплакана и объркана, наведе се да целуне
ръка на мъдрия и всемогещ мъж. Бръкна
в пазвата си и ... извади камък. Подаде му
го. Последваха я и други. Купчината пред
непознатия се надигна застрашително.

Ето защо били студени пазвите на
жените ни! – извика Дойчин и другите
го зипнаха. – А те топели камък
... – и хукна да търси в тълната
своята жена. Останалите мъже
направиха същото. Навалицата
се разбърка. Оледнята прерасна в
тъннеж. Непознатият извиси глас и
отново рече:

- Приблизжете се. Ето, аз ще ви
докосна. Не с ръка, а със сърцето
си. Почувствайте ме! Ще ви отдам
от топлината и от светлината си.
Каквото видите в тези мигове,
това е животът ви! Вие, мъже,
какво сте? Вечер си пиете виното,
нощем бродите като лунатици в
херметически стан сред призраци,
а денем очевидно ви наставляват
нескадрини. Не гърнете живота!
Не превърщайте кръвта си в
прокълнато бягство! Или минете
оттатък...

Хората паднаха ничком, защото
някаква неведома сила ги накара
да подвият крака и да се заслушат
в себе си. Много картини преминаха
през главите на всеки. Един строяха
къщи от думи, набрани от раковини,
измазваха ги с дъга и застилаха
праговете им с цветя. Други все
пресмятаха и пресмятаха как да
се скрият от онзи силует, който ги
преследва и отвъд хоризонта като
гранитен вълк. Трети бяха готови

да стискат възлени в шепите си, но да не
изпуснат пламъчето за огнището. Други
пък ... просто воюваха, рушаха, убиваха
дори себе си.

Жените на корените жертви принасяха,
за да оцелее родът. Не знаеха кога и как
трябваше да живеят, но искаха да има в
живота им поне един луд, фанатик, лунатик,
безумец, уязвим и дори бездомно проидоха,
който вечер или сутрин, или само понякога
да им казва, че ги обича... И чуваха песни,
и чуваха закани, и чуваха предупреждения
и прокоби, но силата беше у тях и напираше
да я бъде...

Някак постепенно светлината превърна
се в мрак, а после отново в светлина.
Камъкът тежеше на мястото си, отгоре му
стоеше пришелецът и говореше, и говореше,
и говореше:

- Аз съм капката роса, с която тревата
оцелява през сушата. Аз съм залькът, който
ще се намери, когато полето е голо, бяло,
голямо, студено гладно проклятие. Аз съм
коренът, който бозае от тъмното, за да даде
плод. Аз съм цветето, което поставите за
сватба и за погребение, за да се знае какво
чувства човек. Аз съм заксянялата съвест,
и присъдата, и наказанието, и опрошението,
и надеждата, че има и после...

Едно дете, невинно като лунен бисер и
чисто като дух Божии се пресегна, погали
камъка, който непознатият бе избутал до
ръба на хоризонта и пред който ничком се
молеха, и чакаха, и се надяваха, плачеха, и
скърбяха, и се смееха, и се радваха, и пееха,
и се заканваха и мъже и жени, и рече:

- Мамо, виж, тук ли е било Онова нещо? –
и протегна ръката си, върху която блестеше
прах от Онова нещо...

Всички се прекръстиха и погледнаха
първо детето, после ръцете си. Не знаеха
отговора! Макар по дланите им също да
блестеше прах от Онова нещо, което е било
в ръцете им...

ИЗНЕВЕРИШ ЛИ

Изневериш ли на любима,
си леваш петънце в душата -
предупреждение незримо,
че появява се ръждата.

Изневериш ли на приятел,
петното става по-голямо
и няма вече вероятност
да се опреш на силно рамо.

Изневериш ли на идея,
петното носиш си открито.
Как да погледнеш ще посмееш
другарите си във очите?

Изневериш ли на родина,
дори да мислиш, че си същия,
знай, няма да ти се размине -
в петно самият се превръщаш.

ПРЕДИМСТВО

Предимство е да бъдеш неизвестен.
Един от всички, с редови статут -
свободно пееш бойката си песен.
Бедата е, че няма да си чул.

Сред врява на лъжи, добре позната,
ти с право си, но изводът е прост:
какво че имаш право, шом правата
се степенуват пак по чин и пост?

Но мачкан, недочут, неоплодиран,
запявай песента си вдъхновен!
Помни: боецът неизвестен спира
чак в братската могила някой ден.

ОМРАЗИ

Аз просто нямам лични врагове,
заради тях да кажа: „Бог да ме опази!“
Ала България в села и градове
е разделена днеска от омрази.

Къде ги крихме толкоз време, шом
десетилетия гласът им не дочухме?
Нали градохме общия си дом,
където всеки сложи своя тухла?

И изведнъж - подобно зверове -
настръхнали един към друг пристъпаме.
Аз просто нямам лични врагове,
но моята родина ми е скъпа.

Не искам да я виждам в този час
как изранена в смъртник се превръща...
България изчезне ли, тогав
за всички ни присъдата е същата.

ХОР НА ПОПАДНАЛИТЕ НА ДОЛНАТА ЗЕМЯ

Кой в царството подземно ни затвори?
Где е орлицата, която на гърба си
отново на света, наречен “горен”
ще ни качи, преди да стане късно.

Готови сме с месата си да храним
до края изгладнялата й човка...
Орлицата я няма. Тежки рани.
И скърцане със зъби, плач и охкане.

Това ли е съдбата ни, проклетата -
да заживеем тук като погребани,
безславни да си идем от планетата,
предадени за трийсет жалки сребърника?

Орлице, кацнала в скалите на Пирина
или по канари старопланински,
все още вярваме: ще ни издириш ти
през пропасти и урви сатанински.

Надеждата е жива, ти ще дойдеш
при хората нещастни и обречени,
за да ни върнеш небесата родни,
за да ни върнеш скъпото Отечество.

КЪМ МИНАЛОТО ВРЕМЕ

Омразата към миналото време откъде е,
как е порасла в още неродените тогава?
Зърното все едно преди да го засеят
сентбилте отминали да отрицава.

Та то не би и съществувало в хамбара
в очакване на благодатна почва.
И новото нали дойде от нещо старо,
лъжа е, че от нищото започва.

Баштата може да е грешник, но баща е.
Омразата синовна тук е непристъпа.
И ако има Господ, с поглед таен
той всичко вижда. После ни го връща.

НОВО ПОКОЛЕНИЕ

Идва ново поколение. Различно.
Туй са нашите деца. Защо ли
те по страни моди се увличат,
и на други богове се молят.
Нека да са те каквито искат
без съвети мъдри, без забрана...
Важното е да избегнат риска
равнодушни хорица да станат,
равнодушни към лъжата явна,
към неправдата, към слугинажа,
да не търсят пътищата равни,
стръмнините да не ги откажат.
Нека са различни, че така е:
под небето няма нищо трайно.
Гледам ги в очите - да позная
утрешния ден. А срещам тайна....

Сред своито поколение поети
на втори ред съм. Казвам ви го честно.
Но подир време ще остана в трети.
Додето името ми някой ден изчезне.
Получил съм за толкова години
горчив урок: дори да имаш слава,
когато във Отвъдното преминеш,
тя много кратко тука продължава.

ВЪВ ВАГОНА

Цяла нощ пътувах с някакви гамени,
слушах гнусни думи и потръпвах цял.
Възрастните пътници бяхме възмутени.
Но мълчахме, сякаш в скръбен ритуал
пред ковчег на близък - то бе нашто време,
дето ни възпита в родната страна -
праведно и грешно, с падове, с подеми,
време черно-бяло, но с човешина.
Ех, смени го друго време - на надежди,
с розови очаквания и ефектен шум.
Ала то ни среща с поглед изпод вежди,
с ругатни говори, плаши ни с куршум.
Младостта му идва яростна и дива
и в юмрук е свила силната си длан...
А вагонът, боже, в Ада ли отива,
в Рая ли, измислен от някой наркоман?

Да пиша младите не виждат смисъл,
защото станах на седемдесет.
Каквото можел съм - съм го написал
и ме таксуват като “бивш поет”.

Наистина, какво ли да очакват
от нафталинен мъж и стар съпруг?
Сако от “втора употреба” съм облякъл.
И доизносвам младостта на друг.

Но даже с всичко да се съгласявам,
пак съпротива в мене търси брод,
сърцето и умът ми имат право
на творчество. И значи - на Живот.

И се усещам силен пак да любя,
да драсна в нечие сърце следа,
и в битките житейски да не губя,
да се нахъсвам с чест да побея.

Една съдбовна битка за победа
ми предстои. Спокоен съм, разбрал:
младостите гърба ми ще изгледат
в последния, към оня свят, финал.

ВНЕЗАПНО СЪРЦЕБИЕНЕ

Започва неочаквано, тревожно,
с усещане, че нещо ще се случи.
Готов си да мълвиш изплашен: „Боже...”,
макар че Бог да молиш не научи.

Когато после страшното отмине,
задаваш си въпроса: За какво е?
Дали за понатрупани години
или за прегрешенията твои?

А може би това е пожелано
със такт неравноделен от сърцето,
което иска някаква промяна
и в творчеството ти, и в битието.

Послушай го, опря до кокал ножа.
А в кладенеча блъскаш се в прегради.
Въжето ти е късо и не можеш
вода от най-дълбоко да извадиш.

И нищо няма утре да е гладко.
Но нивга за промени не е късно.
Сърцето втори шанс ни дава рядко.
То предпочита просто да се пръсне.

Из стихосбирката на поета “Внезапно
сърцебиене”, Изд. “Литературен форум”, 2018

Изданието е спечелило конкурс на
Министерството на културата

Ивелина
ЦВЕТКОВА

ВЗЕМИ ОТ ВСИЧКО

В бръмченето на кошери дочувам сричка минало.
Сгъсти се във очите ми зеленото – от сричане.
Дори не питам времето дали запазих римите
от всички изречения с въздишки за обичане.

И книгата в ръцете ми е с прагове понякога,
но полет от хартията обръща се в синтаксиса.
Запомних светлината й. Така ще идва лятото –
със жълтото, полепнало по пръстите от нарциси.

Въздъхвах по глухарчета, че думите заспиваха.
Разпуквах световите им и лепнеха по устните.
Аз мога да съм себе си и всеки ред от книгата,
и твоя път от делника, и времето пропусната.

Откъснах всички ябълки по клоните увиснали.
Така ще паднат съено презрамките на роклята.
След пръстите по кожата не се изгуби миналото.
И ти остана с времето. Не всичко е изпито!

От твоето присъствие и слънцето е истинско,
и всички изречения, и книгата в ръцете.
Вземи от всичко – сричките, и римите написани,
дори несполетеното, но пазено в сърцето!

ИМАМ ЦЯЛОТО ВРЕМЕ

Няма звук като падне звезда над съня ми,
само светли петна по цветята множат се.
Все търкулва се утрото с цветни нальми,
а денят се протяга преди да угасне.

Някой остри моливи за есен отсреща,
хрупа цветни бонбони и пуска хвърчило.
Аз сънувах пристанище, лодка и смешка –
детска смешка, с пижами, по пясък. И кино.

А минорният вятър звучи непотребен.
Виж, хвърчилото литна от шарки – нагоре.
Имам цялото време да мисля за тебе.
Имам време, в което не спирам сезона.

По ранимите улици бързам нанякъде,
а въртя се в кръга на едни настроения.
От отсъствия мъкнах и рокля облякох.
Имам цялото време да мисля за тебе!

ДОКОСВАНЕ

Нека тръгнем в дъждовната вечер – на юг,
с два билета за кино в джобовите скрити,
без чадъри разперени, с чаша мавруд,
да се смеем по тъмно със теб, шеговити!

Нека тръгнем след някой забързан човек,
да му кажем без думи: “Животът е кратък!”
Нека викнем така – ще се возим до пет
и ще слезем до моста там, движещ нататък.

След това да напишем писмо до дъжда,
пощальонът ще викне, света си нарамил:
„Как да стигна до него? Не нося крила...”
И ще тръгнем нататък, по-влюбени, бавно.

Ще пропуснем на киното главния вход.
Не живея в измислени филми и ноти.
Два билета за бъдеще имам, живот –
аз и ти, ти и аз. Тази нощ е докосване!

Атанаска ЧЕЛЕБИЙСКА

ПОСЛЕДНА НОЩ

По сланата на тихите улици,
след възторга на белия сняг
ний се молим - същински безумци -
пак да стигнем до септия бряг,

дето пламва щастливо животът.
Миг сподавен. Последна страна.
После, древен, приижда кивотът
по следите на мъртва слана,

дето дружно задавяме с кръск
всяка мисъл, че можем сами,
безполezni, притихнали, с трясък
пак- съдбовни- да бъдем сами-

по следите на всяка посока,
сред метежния бряг на нощта.
Нощ последна. А колко живота
ще последваме тихо в скръбта?

Радка АТАНАСОВА -

ТОПАЛОВА

ГЛАСЪТ НА БУРЕНА

Да седна в тихата прегръдка
на бурениясалия двор.
И да послушам на живота
шепота.
Във залез мек и помъдрял.
Аз бях ли тук детето?
От зрънце - та до клас
в поизкривения хамбар...
Усещам още мириса на квас
и повика на хляба в белия месал.
Сега превтасват дните.
И шупва мъдрата земя.
Да седна в тихата прегръдка
на бабиния двор.
И да послушам хора на шурците.
А бурните също имат глас,
останал надълбоко... в нас.

НЕПОГАЛЕНИ МИГОВЕ

Виж парчето от счупена стомна
и мънистото против уроки!
Сбираш ме, сякаш съм пъзел.
На дъното на делвата
семе съм – отлежало.
Виното - за причастие.
Риза кенарена в скрина
спастрена, неразгъната.

НАДЕЖДА

В целостта на надеждите свети,
в белотата на скъпи тъжи,
във съдбите притихнало-слети
и в надземния порив - уви! -

ний докосваме изгрева в бяло.
Всяка вечер е нова следа.
Чрез отминала в трезвост разделя
пак се молим след всяка зора

да пребъде - предвечно-безбрежен -
в сивотата си нашият стих,
който в зной ни разкъсва и, нежен,
ни открива - и властен, и тих.

Да пребъде и с воля покорна
да дорасне до онзи предел,
в който младост делеем безбройни
във живота си крехък и смел.

БЕЗКРАЙНОСТ

Ще проблесне, метална, жаравата.
Ще угасне замислено дворът.
Недоспали, ще тръгнем през славата
на незвани, единствени хора.

Ще се молим... Брътвежи разказани
във неделната сутрин ще учат
как незвани, по плътски безязани
във затвор пак ни махат беззвучни

дните спобски...

Ще тръгнем през гарата
към онази безкрайност, където
не заспива единичка умората,
но заспива, безчетно, сърцето.

БЕЗИМЕН БРЯГ

Безимен бряг... Една градина
зовеше кипнала вода
и сякаш, плахо и без име,
във вечно сивата мъгла

изникваха, в покой, постройки:
отдавна сгушени, без кръст,
без име, плахо и без стойка
в разкъсаната земя пръст,

където сякаш ни остави
един безкраен, празен ден.
Покоят тихо ни застави
в духа ни, в жалби заблуден,

и посред зимната градина,
в клокочещата в мрак вода
пиянство - леко и незримо -
със скръб света ни завеща.

А ми е свидно в душата
за незазорените утрини,
за ненапитите стомни,
за непогалените мигове.
Пак – изгубила себе си,
небе намирам в мънистото.
В душата вътре заседнало.

РЕКА

Аз не питам била ли съм истинска
в оня свят, оживял помежду ни.
И дали съм ти бурята. Пристана.
И ръждясала котва. И красиво безумие.

Само знам – от стиха в мене плиснал,
що е вяра, и грях, и причастие.
Тих си роман, водите избистрил.
И река! Придошла, като щастие.

ОСТАВИ

Остави нещата да се случват.
Виното да прекипи узряло.
Хлябът втасал да се люшине.
Обичта в очите да е бяла.
Остави да се размътят небесата.
В облака да се избистри нежност.
Остави ги да се случват чудесата
като пъзели от късчета надежда.
Остави ме да разкъфна - теменуга.
И поливай бавно всеки цвят.
Чак тогава ще ме видиш друга.
А небето ми ще е над твоя свят.

Владимир
САБОУРИН

МАЛКО
ПОЕТИЧЕСКО
ИЗКУСТВО

Лега артис казва мама
и очите ѝ пламват
като на момиче
познало мъжествената
сила на изкуството
зад угасналия поглед на старица

Законите на селския произход
на копнежа по духовност на поиска черка
красотите на земята комизма на шуращата се
из двора обезглавена кокошка

Златното благоутробие напращялата
мадонеста калокатагия сестрата близнак
на туберкулозата потрошените стъпала на дядо
в септемврийската нощ кое е

по-възвишено по-духовно нивияците
продадени за повече купечески закони на красивото
после в града идват селяните предрешени като комунисти
комунистите в овчи кожи на селяни

после идва реституцията на уморените от комунизма
селяни в реални граници запустение заеми срещу земя
превърщането на черноземя в чистия дух на приложения
ферми във фейсбук закони на виртуалния капитализъм.

БОЛНИЦА КРАЙ РЕКАТА

Г Пролетна разходка на кейовите
Срещу окръжна болница избуяващо
Запустение на отпадъци и зеленина цигански
Дилъри на кръв рушаша се топлоцентраля с фасада
На евангелистка църква лайновоз на път с предимство
Сложна регулация на подстъпи към подземен гараж
Скоропостижно избедели китайски жълти плочки
Павиращи задница на мол долина
На смъртната сянка

Кристина
БОЖАНОВА

СИНЯ ЛУНА

Този
Синя Луна
зад прозореца,
по която
въздишам отчаяно,
ще изчезне след няколко нощи.
Но какво от това? Ще я чакам

да се върне след месец пак старата,
да надникне сама през прозореца,
да ми каже с престорена храброст,
че е моя. Че пак ще отворя

на сърцето вратичката златна
и ще пусна във него несретника,
който монте мисли открадна
преди много години... Замести я

кръгла Сива Луна на раздялата.
Но защо ли да търся в пространството?

През прозореца виждам я. Бяла е.
Моя Синя Луна... Не угасвай!

II
Фигурки на плаващия крап
Работници пред кръводарителския център
Дилъри на противопожарната стълба на раковото
Отделение санитарни над гофрираната ламарина
На покривите гълъби под плочата на балкона
Лястовички над водната шир на реката
Отразени отлитачи сенки

III
Огънче припалено пред раково отделение
Плаващ крап виснал над водите скръбни пролетни
Голи дървета покрай брега баржа осветена
От прожектор на кърмата оранжеви лампи
По крайбрежната алея бавен влекач отразен
В стоманеносивата вода просветена перспектива
На булевард саркофага на мол опрял бетонно чело
Във вечността на струенето на реката

Нарру Ноуг в игралната зала
Нарру Ноуг в заложената къща
Нарру Ноуг в офис на животозастраховател
Нарру Ноуг на опашка в офис на мобилен оператор
Нарру Ноуг на случаен контролнопропускателен пункт
Нарру Ноуг на малцинствените малолетни пред жп гарата
Нарру Ноуг на ловците на емигранти отсам телената
ограда
Нарру Ноуг на брокерите в заведението срещу парламента
Нарру Ноуг на абонатите на топлофикация и
електроразпределителните дружества

Нарру Ноуг на патриотите на посещение в москва
Нарру Ноуг на пенсионерите чакащи пред кабинета на
джипито

Нарру Ноуг на рушащото се ново строителство
Нарру Ноуг на топлоефективното саниране на панелките
Нарру Ноуг на обитателите на затворени комплекси
Нарру Ноуг на разсроченото плащане на парното
Нарру Ноуг на тридневната сватба в гетото до летището
Нарру Ноуг на слизащите от рейса за терминал 2
Нарру Ноуг на ставащите на тор заради децата
Нарру Ноуг на връстниците на всички освободения
Нарру Ноуг на потребителите на всички олигополи
Нарру Ноуг в подлеза в очакване на холандеца
Нарру Ноуг в офис на животозастраховател
Нарру Ноуг в заложената къща
Нарру Ноуг в игралната зала

МАХАЛО

Като махало на часовник -
напред-назад, наляво и надясно –
животът ти пулсира.
Ту дава ти надежда за крила,
ту в бездна от катран се вираш...

И знаеш, че е много надалеч
и много близо все пак хоризонтът.
Стараш се да тичаш, без да спреш,
а силите ти свършват.
Даже да пълзиш не можеш.

След време се съвзема
твоята Божествена душа
в несвършения то ти тяло...

Животът дава ни надежда за крила.
Напред-назад. Надясно и наляво.

ПРОМЯНА

Тръгва си Зимата. Топъл кожух
тя съблича. Снагата разтърсва
и полетяват в простора
цветен прашец
и листенца от цъфнали сливи.

Тръгва си зимата.
Никой не плаче за нея.
Правят си планове хората
за горещото лято,
за море, пътешествия,
за мечти и забави, за приключения...

А Зимата чака на север,
търпелива и опитна.
Знае, че с края на лятото
пак ще си върне
кожуха от снежни звезди.

АЛЕЯ

Под свода зелен над реката
лениво пътеката крета
и кучета своите стопани
извеждат небрежно привечер...

И всеки нянякъде бърза.
А ти се разхождаш безцелно.
Опитваш се да се отърсиш
от бремето на проблемите.

Алеята води към мрака,
прозрачен в зелените храсти.
Пътеката следва реката,
който прелива от щастие...

Ваньо

ВЪЛЧЕВ

ДОКОСВАНИЯ

Ласката на влюбена жена.
Ласката на нощното море.
Докосват те.
Обсебват те.
Потъваш в дълбините
и не искаш да изплуваш.
Завинаги...

Тя върши нещо свое.
Докосвам я с поглед.
Усмива ми се тихо.
И времето
назрява
от предчувствия...

Последната капчица залез
изтича през светла пролука
на запад.
Нощта кадифено покрива
със нежната дреха на Ерос
Земята...

Докосвам с устни цветето
и то
извайва ароматна чашка –
показва ми къде е скрilo
на пролетта си
съкровения прашец.
Разтварям го във капчица роса.
И пия...

Когато му е много облачно,
по корнизa на прозореца
дъждът опитва
да свири на пиано
и всеки звук
е капка слънце...

Легни на дъното, гмуркачо!
Със еротична настоятелност
събвудните водорасли
ще те погълят...
Нагоре
със сребърно изаящество
се стрелкат
към небето
риби,
а по над тях
се гмуркат
в облаците
птици...

„СМИСЪЛЪТ“ - МЕЖДУ ФАНТАСТИЧ- НИЯ ЕКШЪН И ПОПУЛЯРНАТА ЛЕКЦИЯ ПО АСТРОФИЗИКА

„Смисълът“ е продължение на търсенията на Людмила Филипова , които помним от „Мастиленият лабиринт“ и „Където се раждат ангелите“. Тя се утвърди като създател на фантастично-прогностичния екшън и смята, че там трябва да затвърди завоюваните позиции.

Личното ми мнение, което съм споделял и преди е, че нейната сила е в пресъздаването на лично преживени драматични събития и осмислянето на сложния делник, в който живеем и който все повече се отдалечава от представите ни за нормално битие.

Тя доказва, че може да го претвори убедително в „Анатомия на илюзията“. Тъжното е, че спря до „Стъклени съдби“ и „Червено злато“ и се насочи директно към фентъзито и приключенските екшъни. Постигна голям успех, стана много популярна, но същевременно започна да боксува в креативните си търсения.

Заредиха се поредица от книги, кои от кои по-амбициозни и мащабни, в които образи, конфликти и сюжетни конструкции започнаха да се повтарят, да напомнят нещо вече четено, гледано, познато.

Опит за измъкване от клопката се оказа романът „Войната на буквите“, който обаче си остана спорадичен жест за проникване в деликатната материя на средновековната ни история. Затова я разбирам защо отново затръгва към фантастиката – там е най-сигурна и уверена.

„Смисълът“ е също един много амбициозен и коректно поднесен замисъл, като в сферата на евристиката Филипова се явява достоен продължител на делото на Жул Верн. Личи си обаче за пореден път, че подтикът за писането идва от грандиозните холивудски продукции, които всички обичаме – независимо дали се казват „Звездно пътешествие“ или „Звездни войни“.

Филипова иска да се мери с тях и със силата на словото да постигне същия грандиозен зрелищен и идейно-философски ефект. Желаете да се конкурира и с Дан Браун, особено с последния му опус „Произходът“ (2017), от който научаваме , че животът възниква при пренос на енергия, а в бъдеще ни очаква симбиоза между човек и изкуствен интелект.

Ясно е кой печели в състезанието...

Не искам да се повтарям, но авторката сякаш не може да осъзнае, че словото има свой лимит на въздействие, доста по-ограничен от мащаба на американските суперпродукции, които винаги са много пищни и блестящи. И че ако иска поне малко да е адекватна на своите амбиции от давна трябваше да се насочи към мултимедийни продукти и да търси начин за адекватното им презентирание и пласиране.

Защото сега се оказва, че в замисъла си е прекалено екстравагантна и авангардна – тя се интересува от Смисъла на живота на нашата планета, дали Вселената ни е мислеща, има ли край, каква ще е съдбата на слънчевата система, дали информацията е най-ценното достижение, с което разполагаме на Земята, как ще се колонизират съседните планети, до каква степен природата ни манипулира и

прави свои слуги, защо хората трябва да се делят на хуминити и левинанти, когато трябва да избегнат злото, което ги очаква, възможно ли е То или Аззедананстина да е господар на вселената и да има човешко същество, което да улавя неговите сигнали и предупреждения – а тези свои тревоги и търсения е принудена да ги поднесе по възможно най-традиционния начин – чрез словото и сюжета, при това, отново допускайки досадни стилистични и граматични грешки, свързани с повторения и използване на до болка познати глаголи.

И още нещо – създа-ла е един сравнително атрактивен разказ, с привлекателни и запомнящи се образи – на Етган Бътлър и Айда – Нури, която, по традиция е нейният алтер его.

Защо е трябвало да „дообогати“ своя замисъл и вместо само стегнат фантастичен екшън ни поднася „енциклопедия на бъдещето“, вкарвайки в

повествованието огромно количество обяснителни бележки в специфичната материя на физиката и астрономията.

Така нагледно демонстрира своите знания по астрономия и астрофизика, след като е завършила магистратура в СУ „Св.Климент Охридски“, но явно не разбира, че подобна трудно смилаема информация затруднява четенето, затормозява безпроблемното възприемане на текста от редовия читател, за когото съм сигурен, че освен ругатни по адрес на писателката, ще го принуди към края на книгата просто да се откаже да я чете.

В този си вид „Смисълът“ е разкратчен между фантастичен екшън и популярна лекция по астрофизика, гарнирана с прогнози за бъдещето на нашата планета и слънчевата ни система. И сякаш не е нито едното, нито другото.

Знам, че подобен подход е рисков, че симбиозата между научното знание и художествената инвенция е трудно постижима, но Филипова е трябвало да бъде наясно предварително в каква посока ще поеме. Получил се е странен литературно-астрофизичен Франкенщайн, който може да бъде изчетен и осмислен само от най-верните ѝ фенове.

Така нейният амбициозен проект се превръща в тъжен полууспех, който за пореден път доказва колко е важно замисълът на романа да бъде облечен в адекватна и мобилна художествена форма.

След подобен отрицателен опит бих препоръчал на авторката бързо да го забрави и да насочи усилията си към нещо важно и значимо, което да експонира пред читателя по възможно най-добрия начин.

Изборът си е неин, ние сме в очакване

Борислав ГЪРДЕВ

Людмила Филипова, „Смисълът - Енциклопедия на бъдещето“, роман, Изд. „Ентусиаст“, ред. Илияна Бенова и Мария Чунчева, 2017, С.

Донка
РАЙНОВА

ИЗПОВЕД

Колко жалко!
Тях, да му се и невиди!
Живеем все по-малко
и вече много ни иде...

ЗЛОБА

Открил е топлата вода,
след нея - даже колелото,
но никой не му казва: „Да!“,
зависедат му защото...

ИЗХОД

Отдалече и от много близко
към стената често го
притискат,
а той - от честните, можещи
хора,
в стената намира опора.

ГЕРОИНЯ

Победата тъдъва
постигала е неведнъж:
пред нея да се разтопява
леден мъж...

МОТИВ

Помоли поривистото:
- Прости ми греховете,
за да правя новите на чисто!

ВИСИНИ

И да се умува, и да се разлици,
нивото е с устои лични –
на морското равнище
цените са астрономични!

АПОСТРОФИ

(на Иван Вазов)

„Нека мрем,
както нявга сме мрели!“
Нека живеем,
както не сме живели!

„И гласът му стана страшен“
Вчера страшен, днес – уплашен

„Историята има
да се позамисли“
към кой строй отминал
тоя да причисли

АПОСТРОФИ

(на Пенчо Славейков)

“За нас самотност трябва,
за да тлеем“,
но тъй на чужд гръб
как ще живеем?

„По-скоро шеметни бури“
пред свой да те катури!

„Крילו над мене ангел тих
разпери“
и с него в Ада се намери!

МИР

Зная точно на топлината
как и кой ѝ прави цената.
Да зная си правя труда
и колко ми струва студа!

НАДПИС

Тук работят през годината
половината...

УМОРА

Не одумвам и не споря,
не очаквам чудеса,
аз приемам много хора,
хора даже да не са...

ЗА ПО-СИГУРНО

Старата дружба оставя следи,
задираща стръбно от злото –
сечеш ли клона, на който седиш,
друг първаво реже дървото...

ЯСНОТА

Поровя ли се в моите права,
стигам до опасенията,
че се свеждат до това –
да си спазвам задълженията.

ДО КОЗИРКАТА

Мъчат ме годините, сезонът,
месецът, денят и всеки час –
има хора за извън закона,
много вътре се оказвам аз!

КЪСМЕТ

Смут ме обзема, подмята,
не ме оставя на мира,
без да си търсям белята,
как точно тя ни намира?

ШЕГА

Оцелях сред всички грозно -
не се вземах на сериозно.

ГЕОРГИ АНГЕЛОВ – БРАТ НА ИКАР, БЕЛЯЗАН С ВЕЧНИЯ

Лалка ПАВЛОВА

В общественото пространство е прието гласът да се възприема като волева изва на някаква идея или мисъл, в която, малко или много, се отглежда личността на говорещия и неговото отношение и оценка за действителността, в която съществува. И обратно – мълчанието се категоризира или като пасивност и безразличие към случващото се, или като страх да се извади на показ онова, което се мисли, защото то влиза в конфликт с общоприетото. Но ако на обикновения човек е позволен изборът между мълчанието и говоренето, то мисията на твореца е чрез всяко свое произведение да „казва“ нещо на своята читателска аудитория. Един творец по призвание не би могъл „на доверие“ да приеме тезата на древногръцкия историк и есеист Плутарх: „Да говорим се учим от хората, а да мълчим – от боговете.“ За него максимата „Мълчанието е злато“ е неприемлива, защото обесмисля делото на живота му. Вариациите на вложението в една дума съдържание обаче зависят както от контекста, в който тя е поставена, така и от допълнителните смисли на морфемите, прибавени към нейния корен. Една от стихосбирките на поета Георги Ангелов носи като заглавие специфичен вариант на думата – „Премълчаното“ (Изд. „Светулка 44 АТЕНЕЙ“, 2014 г.). Семантиката му изисква разбиране за мълчанието и като акт на опълчване срещу предишното стадно послушание, и като процес на натрупване на енергията на недоволството, които, достигнали степената на неудържим гняв, „избухват“ в потока на словото. И не е случайно, че поетът Георги Ангелов, във въвеждащата в стихосбирката миниатюра, го характеризира точно по този начин:

*Аз свикнах да мълча.
Нима съм жив?
Но премълчаващото очертава
един невидим кръг
и в него възрих далече
от очите ми узрява.*

Мисля, че кулминацията на този „възрив“ трябва да търсим във финалния цикъл на стихосбирката – в „Автопортрет“. В него е кодирана истинската същност на човека и твореца Георги Ангелов и, ако искаме да го опознаем, трябва да имаме дързостта не просто да се изправим на пътя на лавата на неговото слово след този „възрив“, но и да понесем личната си болка от жгосващия ѝ огън.

Цикълът е изграден от шест фрагмента, в които Лирическият говорител непрекъснато разширява параметрите на своето съществуване. Нещо подобно се наблюдава в „Борба“ на Христо Ботев („Азът“ като субект преминава в „Ние“, българите – („свестните у нас“), и в човечество – („Тъй върви светът...“). Лирическият говорител на Георги Ангелов обаче достига още по-далече – дори до козмичното пространство „отвъд“ и до космическата безкрайност, където се намира нашата изконна човешка прародина. Когато създава своя цикъл „Автопортрет“, Георги Ангелов е, по подобие на Данте, но в едно ново време, на попрището жизнено в средата“. Той вече има възможността да обърне „погледа“ на душата си назад, да огледа внимателно изминатия път на своето собствено пътешествие и да се опита да го оцени през призмата на отечествения и човешкия си морален дълг. Ако

Данте в своята „Божествена комедия“ ни позволява да се възприема като човека през погледа на двойката Данте – Вергилий, то заглавието „Автопортрет“ ни кара да видим съдържанието и посланията на цикъла през погледа една друга двойка – човекът Георги Ангелов и поетът Георги Ангелов, въвлечен в Лирическия говорител на цикъла.

Първият фрагмент отразява битието и съзнанието в границите на националното, още повече, че отечеството е директно назовано – „България“. Конкретността му е необходима на автора като аргумент за извеждането на обобщения, свързани с битието на цялото човечество (както българският Септември е използван от Гео Милев като доказателство за мрака и вечния порив на човешкия род към светлината). Протестът срещу отреденото битие на лексикално ниво е изведен чрез специфичната форма на сегашно несамостоятелно време на глаголите, имплицитно вписващи и проекция към бъдещето: „да блъскам“, „да хвърлям“, „да чакам“, „да вярвам“, „да викам“, „да рухна“. Всеки един от тях конкретизира насилствено отредената му унищожителна роля в потока на времето. Той е принуден да се труди до живот, т.е. до смъртта (подобно на Яворовия човек от „На нивата“), да се блъска „над троскотата“ на битието, а скритите бисери в себе си да хвърля „на свинете“. Страшното е, че тази съдба на Лирическия говорител е унаследена – много други преди него, вече затрунани „под пръстта на вековете“, са имали същата участ. И той като тях оцелява във времето благодарение на вярата, че „България все пак / ще надживее и раи, и юди, / макар че под железен похлупак / държи ни шепа овластено – луди“. Става ясно, че понятието „народ“ се е разпаднало на „шепа овластено – луди“ и всички останали. Сякаш умислено поетът непрекъснато ни кара да си припомяме преобрънатите ценности от Гео-Милевата поема „Септември“, за да ни подсказва, че от тогава до днес в България нищо не се е променило. Така личната позиция на Лирическия говорител се мултиплицира в общественото пространство и се превръща в съдба на мнозинството, при това в един продължителен период от време. От друга страна – заглавието на цикъла („Автопортрет“) ни задължава да приемем житейската позиция на Георги Ангелов като позиция на творец, който не може да приеме ролята на фалшив крепител на необоснована вяра:

*Да викам: - Братя, няма дял смъртта
над Отецеството величаво.
На квакация фон на вечерта
във ехото си да се припознавам.*

В следващата строфа сякаш дочуваме ехо от Ботевото „мълчии народът“ („Елегия“), от Яворовото „И може би в заключена тъмнина / от своя зов аз чувам ек“ („Песента на човека“), от Алековите „ветрогони“ в „Разни хора, разни идеали“ и от Дебеляновата болка, породена от човешкото безразличие към прекупения от тежестта на живота – „Пиян е, безумен е!“, „тълната бе ледно бездушна“ („Миг“):

*И най-накрая, някъде на път,
сред хората облъскани и груби,
да рухна, без да чуя как шептят:
„Добре го вижте! Би се и загуби!“*

Макар и подтекстови, тези възможни паралели с творби на други български автори от различни епохи будят тревога, те ни убеждават, че от много дълго време в отечеството ни има огромен брой робни на „шепата овластено – луди“, че народът ни и днес отново се намира на онази странична граница, посочена преди 150 години от Хрис-

то Ботев – „над камък гробен“ („Елегия“).

Връзката между съдържанието на първия и втория фрагмент е осъществена именно върху основата на този продължителен във времето проблем, с който българското общество не може да се справи. И в пространството на робството, и в параметрите на постигнатата свобода, разпадането на родината на „отечество“ и „държава“, както и разделянето на понятието „народ“ на „шепа овластено – луди“ и огромна маса от робни на труда, продължава да съществува. Оказва се, че и в т.н. „демократично време“, човекът е затворен в капана на безизходната по същия начин, както и Яворовият лирически герой, който не успява да разреши „сърхземните въпроси“. Всъщност, не само българинът, но и човекът въобще, още от времето на Данте, си остава все така роб на тъмните сили на материалното, все така живее, подвластен на алчността и сребро-

Художник: Иван БОЧЕВ, Жега

любното, на гордостта и властолюбието, на завистта и сладострастието, все така е раздвоен между мечта и реалност, без да успее да надмогне мрака на тъмната гора в душата си и да се себеосъществи в пространството на светлината. Вторият фрагмент акцентува именно същността на това раздвоение на лирическият говорител, като му придава трагически измерения, тъй като то превръща битието му в небитието:

*Не ме търсете. Вече съм отвъд.
Ако ме има, съществувам само
в представата за продължаващия път
през чистите гори на паметта ми.*

В сферата на изкуството полето се възприема като знак за временното, глennото, а гората е амбивалентен образ, носещ в себе си представи или за вечността на отвъдното, на покойа и смиренното на духа, на освобождаването му от тежестите на страсти и страдания („Гора“ на Д. Дебелянов), или на Дантевия „Лес, място на заблуденията, изпитанията и греховните съблазни. Георги Ангелов изгражда свой собствен символен образ на гората – в нея поетът влага представите си за вечно неспокойния, търсещ и борещ се човешки дух. Там, в неговите „чисти гори“, осветени от романтиката на красивия идеал за свободата, продължават да бродят воеводи и байрактари, над които „орелът български кръжи“, независимо от това, че пак там „млад Стоян“ пада, повален от „куриум на свой...“.

Удължената чрез многоточие пауза след словосъчетанието е заредена с тежката горчилка от грубото, хищническо разделяне на народа на борци за правда и за свобода и на врагове, които идват от средите на „своите“. Ботевото „Свестните у нас считат за луди“ („Борба“) намира словесния си вариант в последните стихове на фрагмента:

*И пак достойните се възпъщават
в децата ни – за следация бой
с отродници, родени за забравя...*

Във финалната апоснопеа е вписано не само съзнанието, че „отродниците“ са обречени на забравя, но и трагичното предсещане за липса на изход от създалата се ситуация – при Георги Ангелов отсъства оптимистичната визия на Ботев („Ще викнем ние: Хляб или свинет!“), а това напластява още по-осезаемо усещането за липса на път към бъдещето, въпреки мотива за приемственост.

Както първите две песни в поемата на Данте представяват своеобразен предговор, в който са изтъкнати причините за създаването на неговата „Божествена комедия“, така бихме могли да възприемем и първите два фрагмента от цикъла на Георги Ангелов като въведение в истинския, големия проблем, свързан със съдбата на човека въобще, тъй като единствено те са представени във формата на класическия стих. В следващите изказът рязко е подменен с нахъсан свободен стих. В тях лирическият говорител се връща далеч назад във време-пространството, към началото на човешкия път. Някъде там, в безкрая на Вселената, се намира изконната ни човешка родина. Романтичният ореол около нея е създаден чрез аналогия с познат приказен сюжет – Лирическият говорител, след изпращането от фикционалната му родина на Земята, пуска по пътеката камъчета, за да не се изгуби на връщане. Мотивите за пътя и паметта са драматично обвързани – съвременниците на героя са

със слени души и затова никой от тях не вижда пътеката „буренясала, затревена“. В нейния „троскот“ са потънали камъчетата, които е оставил. По-важното е обаче, че той със сърцето си чувства – пътеката не го е забравила и го чака да се върне при звездите. Като контрапункт на паметта на небото е изведена безпаметността на Земята. В този фрагмент, населен със силно въздействащите образи на Земята и на ласещите по звездите кучета и усещане за лично отсъствие (в повторения стих „Не ме напомня с нищо“), Лирическият говорител открива онзи маяк, който ще го зареди със сили за живот. Трикратно използваният образ на пепелта („Стрък, след него – пепел“) имплицитно вписва Яворовата трагика, породена от съзнанието, че всичко в този свят се превръща на пепел, която вятърът отвява без следа в безкрая („Две души“). При Георги Ангелов обаче тази представа е надградена с оптимистичен мотив. Вслушването в нощта, „лаеща и звездна“, напомня повече финалната част от „Дни на проверка“ на Пеню Пенев („Ще има пак звезди / и кучета ще има / виещи към тях както преди“). Но ако спасението е видимо от П. Пенев в съхраняването на вярата в утрешния ден, към който „пътува“ неговият съвременник, то у Георги Ангелов възвращащата сила за живот има други измерения:

Така да бъде!

Стрък, а после пепел.

Така да бъде!

Пепел, но звучаща.

Нормално е един творец да вярва в силата на Словото. Защото именно с помощта

ГЛАД ЗА НЕБЕ („АВТОПОРТРЕТ“)

на словото човекът може да достигне до Истината за себе си и за своето битие, а той Поетът, е посланикът на Създателя на Земята. Образът на Бог като върховен арбитър е изведен в пети фрагмент чрез местоименното му назоваване („Ти“). Лирическият говорител много добре знае, че е смъртен, че един ден и той ще излезе от лицето на земята, но не вярва в наложената през вековете теза за Страшния съд и за безнадеждността на Изхода. Той не се изживява като праведник, защото знае, че също е допуснал грешки в своя живот, плод на сблъсъка му с неволите в битието, знае, че вероятно като творец и той носи част от вината за изчезващата хуманност в междуличностните отношения, което става причина за рухването на храма и на неговата родина. Знае, че мястото му не е в Раи, и затова се обръща към Него единствено с молбата да го лиши от слух „за сметки и гълчави“ и да му позволи да засели своя дух си сред събратята си по земна мисия:

*Ще се заселя в Лим, града незрим,
в градините сред здрача притаени –
посмъртната съдба на пилигрим,
видял родината си разрушена.*

Лимбото (четвърта песен на Дантевия „Ад“), не е място за щастлив живот, но дава възможност за съзерцание и размисъл. Там са великите умове от езическата древност, недоживели времето на Христа – Аристотел и Омир, Овидий и Демокрит, Сократ и Платон, Диоген и Орфей... От там той ще може да наблюдава и поддържа порива на човека да търси корените на моралния си дълг и да превръща любовта към себе си в любов към родината и човечеството. Тази мечтана позиция от Лирическия говорител е визуализирана в последния фрагмент на цикъла.

Застанал във фикционалното пространство „отвъд“ живота, през „тесния проце“ той наблюдава случващото се с хората и, макар и рядко, изминава мъчително дългия път до човешките сърца, за да види горенето на онзи мъничък „тайнствен светлик“, който в различните дни от човешкото съществуване придобива различно съдържание – на вечно живата съпротива срещу пошлото и грозното дори тогава, когато Доброто и Красивото са защитавани само от „единствен войник“; на непобедимия с нищо творчески дух на човека, застанал пред статива или пред „иконата старинна“, дори в „нощта“ на битието си; на дръзката походка и рицарския жест към събратя по съдба, когато животът сред силните на деня го смазва; става свидетел и на „полета висок“ на Духа над „привично заспалия грал...“.

Подобно на Данте, и Георги Ангелов вярва, че съществуването на човека е подчинено на идеята, опознавайки света и себе си, да достигне до неспрохното човешко Благо. Събрал в калейдоскопа на своето собствено сърце многообразието на света, Лирическият говорител най-после достига до прозрението за житейската мисия на човека. Инициационното пътешествие е завършило, открита е Истината за същността на човека, който, макар и смъртен, носи в себе си космичния къли на неизкоренимата с нищо жажда за знание и неунищожимия стремеж да остави след себе си път, по който да вървят другите:

... Дори да умреши непознат,

с този глад за небе ти си,

братко Икаре, белязан.

Творчеството на Георги Ангелов е сложно и многопластово, то сякаш обема в своето пространство цялата общочовешка и национална история и култура. Въпреки характеристиките си синтетичен изказ, специфичните кодове на поетичните му текстове събуждат в паметта на четящия българин задрямалите асоциативни пластовете от предходни периоди в развитието на световната словесна култура, които в своята съвкупност раждат прозрения за настоящето и бъдещето както на отделната личност, така и на отечеството, на света и на човека в него. Именно в това виждаме уникалността на неговия поетически почерк, който, сигурна съм, ще надживее ограниченията на времето.

Георги АНГЕЛОВ *

АВТОПОРТРЕТ

*Над троскота да блъскам до живот.
Да хвърлям бисерите пред свинете.
Да чакам знак от скрития ни код,
затрун под пръстта на вековете.
Да вярвам, че България все пак
ще надживее и раи, и юди,
макар че под железен похлупак
държи ни шепа овластено-луди.*

*Да викам: - Братя, няма дял смъртта
над Отецеството величаво.
На квакация фон на вечерта
във ехото си да се припознавам.*

*И най-накрая, някъде на път,
сред хората облъскани и груби,
да рухна, без да чуя как шептят:
– Добре го вижте! Би се и загуби!*

Не ме търсете. Вече съм отвъд.
Ако ме има, съществувам само
в представата за продължаващ път
през чистите гори на паметта ми.*

*Във тях – каква романтика! – гъмжи
от воеводи и от байрактари.
И пак орелът български кръжи
над падналия млад Стоян, ударен*

*от заблуден куриум, куриум на свой...
И пак достойните се възпъщават
в децата ни – за следация бой
с отродници, родени за забравя...*

*Някога,
докато ме изпрацаха
към Земята,*

*сварих да си направя
пътека от камъчета,*

за да не се изгубя на връщане.

*След толкова години
гледам небото –*

никой пътеката ми не вижда,

*но буренясала,
затревена,*

тя ме напомня, въпреки всичко,

*и си ме чака
между звездите.*

В нощта се вслушвам –
лаеща
и звездна.*

Не ме напомня с нищо.

*След години
тя пак земята ще обвива тихо
–
непроницаема
и повторима.*

*Не ме напомня с нищо:
Стрък,
след него – пепел.*

*Така да бъде!
Стрък,
а после пепел.*

*Така да бъде!
Пепел,
но звучаща.*

*Не вярвам в безнадеждния Ти съд.
Щом всичко си притегил, имам право
да Те помоля – тръгна ли откъд,
да бъда глух
за сметки
и гълчави.
Ще се заселя в Лим, града незрим,
в градините, сред здрача притаени –
посмъртната съдба на пилигрим,
видял родината си
разрушена.*

*Аз сега ви разглеждам през тесния проце откъд.
Рядко повам при вас, а и вие сте много заети,
бия пеш до сърцата ви – колко мъчителен път –
и се радвам до сълзи, когато открия, че свети
оня мъничък, малкият тайнствен светлик,
наричан различно в дни на тъга: съпротива,
зад която застава дори и единствен войник;
нощ пред икона старинна или пред статива;
танцуваща, дръзка походка сред мрачния свят;
рицарски жест към човека, от силните смазан;
полет висок над привично заспалия грал...
И на ближния шепна: Дори да умреши непознат,
с този глад за небе ти си, братко Икаре, белязан.*

** Носител на тазгодишната национална награда на
името на Пеню Пенев. Честито от редакцията!*

Адрес: 6003 Ст.Загора, ул.Хр. Ботев 4

Главен редактор: Йордан АТАНАСОВ

тел: 042/649-110, 042/980-088, GSM 0888790135

Зам.главен редактор: Красимира БОЖАНОВА

Редактори: Румен СТОЯНОВ, Иван БОЧЕВ

Издател: НЧ „Даскал Петър Иванов“

e-mail: lit_glas@abv.bg

Интернет страница: literaturenglas.com

IBAN: BG14 UNCR 7630 1074 8633 90 BIC: UNCRBGFS

УниКредит Булбанк Стара Загора

Печат: „ЛИТЕРА ПРИНТ“ АД – Стара Загора

Не се връщат и не се редактират материали!

Абонамент – само в редакцията

25 ГОДИНИ ВЕСТНИК „ЛИТЕРАТУРЕН ГЛАС“ - И БРОЙ 200 НА ВЕСТНИКА

„ДА ДЪРЖИШ В РЪКА
ЖИВОТО СЛОВО“

30ГОДИНИНАРОДНОЧИТАЛИЩЕ
“ДАСКАЛ ПЕТЪР ИВАНОВ-1988” И
25 ГОДИНИ ОТ ПРОДЪЛЖЕНИЕТО
НА Д.Б.МИТОВИЯ „ЛИТЕРАТУРЕН
ГЛАС“

- Г-н Атанасов, много кръгли дати и юбилеи се събират тази година във Вашата всестранна културна дейност, как ще ни ги обясните?

- Наистина насъбраха се светли дати и събития. В допълнение ще кажа, че тази година се навършват 90 години от издаването на първия брой на „Литературен глас“ с редактор Д.Б.Митов. Той излиза от 1928 до 1944 година - 16 години. Ние продължихме изданието от 1993 година без прекъсване та до днес - четвърт век. Отначало - като притурка на вестник „Синя поща“, а след една година - самостоятелно. Толкова време оттогава - просто не ми се вярва! А през месец май, живот ни здраве, ще отпечатаме брой 200...

- Това са забележителни постижения в културно-творческата Ви дейност. Кое събитие все пак ще отбележите като най-значимо?

- Трудно ми е да акцентирам, но ми се струва, че без основата - читалището, нямаше да го има и вестника. В края на перестройката, през 1987 година, след разтурянето на окръжните съвети, Стара Загора стана община от Хасковска област. Аз работех в Окръжния съвет за култура. За да продължи децентрализацията на културата, се реши кварталните библиотеки в Стара Загора да прераснат в читалища. Така няколко колеги, недолюбвани от управляващите тогава, се оказахме като първостроители, така де се каже, на новите шест читалища. Бях насочен към квартал „Казански“ и след учредителното събрание ме избраха за секретар, по-късно и за председател на читалището. Нямаше кой да опекунства над работата ми. Бях сам - една щатна бройка. Както и сега. Но с помощта на Настоятелството започнах с това, в което бях най-добър. Образувахме литературен кръжок, Школа по изобразително изкуство за деца, след това - рок-състав, танцова група... Литературната група издаде два сборника с произведения на участниците, Школата по изобразително изкуство за деца беше сред най-добрите в общината. Децата, под ръководството на художничката Камелия Мирчева спечелиха общинската награда за детско творчество „Икар“, основахме издателство, което и досега подпомага местни литературни творци, отпечатахме две антологични с поетични гласове от Града на поетите Стара Загора и селото на поетите Драганово...

- Струва ми се, че читалището Ви и Вие като творец сте по-известни в страната с вестника си за литература и култура, който е четивен, стойностен и известен сред литературните творци. Кога се появи идеята Ви за изданието и как се осъществи то?

- Като всяко начало беше трудно, но с желание и подкрепата на известни старозагорски творци на словото, а също и на писатели от страната, вестникът стана факт. В първата редколегия участваха: Христо Кацаров, Жеко Христов, Петър Тонков, Иван Бонев, Стоян Стаев, Стойчо Маджарски... Доказано е, че с по-малко хора по-лесно се работи, всеки поема отговорността си. През последните години редколегията се оформи в състав: проф. Иван Бочев - художник, проф. Румен Стоянов - писател и преводач, Кристина Божанова - поетеса, програмист и оформител на изданието. И моя милост като главен редактор и организатор. Някой трябваше да търси парите...

През 1993 година „Литературен глас“ тръгна като двуседмичник, но поради липса на средства, се принудихме да станем месечник. Тази периодика е запазена и до днес с прекъсване през лятото. Според условията сменяхме редица печатници, докато се установим от няколко години в „Литера принт“ - Стара Загора. Те се доказаха точни и изпълнителни сътрудници.

- Споменахте, че поради липса на средства сте променили периодиката. Как се справяте сега с този немаловажен проблем?

- Тъй като месечната читалищна субсидия не може да стигне и за издръжка на изданието, участваме с проекти към годишния културен календар на Общината. Получихме подкрепа за 3 броя, отделно от това пускаме и рекламни карета и поздравления. Справяме се за сега.

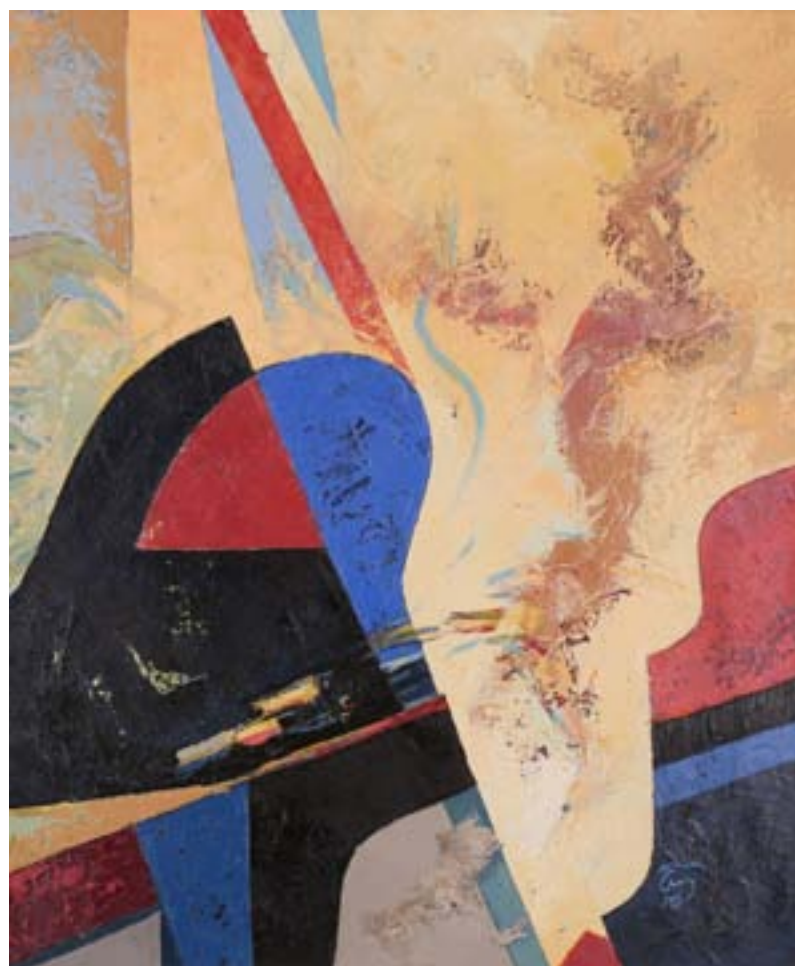
- А как сте с разпространението, кои са вашите читатели?

- Сключваме годишни договори с „Български пощи“- Стара Загора, с една разпространителска фирма, изпращахме всеки нов брой в книжарница „Български книжици“ в София. Всеки брой се предлага в електронен формат и на сайта на вестника - literaturenglas.com. За известността му допринася и това, че подаряваме броеве на писателски сдружения, на областните библиотеки, на верни наши читатели, на дългогодишни автори. Имаме и абонати в страната и чужбина. Естествено е, че възвращаемост финансова не може да има. Това не е комерсиално издание с клюки и голи мадами...

- Как виждате бъдещето на вестника

- Трудно ми е да кажа. Може би Интернет е бъдещето. И сега пращаме по имейли на 200 абоната, но друго е все пак да държиш в ръка словото на хартия, като твоя жива рожба сякаш...

Въпросите зададе: Нико СТОЯНОВ

Художник: Иван БОЧЕВ, Джаз

ДУМИ ОТ АРХИВА НА
ВЕСТНИКА